

Sopspaning ger resultat

- redovisning av Förpackningsinsamlingens sopspaning första halvåret 2004

Förpackningsinsamlingen har under de senaste åren intensifierat arbetet med att hålla rent vid återvinningsstationerna runt om i landet. En rad olika lokalt anpassade åtgärder har vidtagits. När nedskräpningen trots dessa åtgärder ändå fortsätter har Förpackningsinsamlingen anlitat spanare för att dokumentera och polisanmäla dumpningen. Sopspaningen har varit framgångsrik och nedskräpningen har minskat. F n pågår sopspaning i 68 kommuner, och hittills har 408 personer polisanmälts. Samtidigt visar en ny Sifo undersökning att svenska folket också anser att nedskräpningen minskar.

Förpackningsinsamlingens primära syfte med spaningen är INTE att sätta fast enskilda individer, utan att få stopp på den systematiska nedskräpningen vid återvinningsstationerna!

Bakgrund och problembeskrivning

Förpackningsinsamlingens återvinningsstationer är till för att hushållen ska erbjudas möjlighet att lämna sina använda hushållsförpackningar och tidningar för återvinning. Under förutsättning att det insamlade materialet har en hög kvalitet, dvs inte är uppblandat med t ex övriga hushållssopor, är förpackningar en värdefull råvara i produktionen av nya varor.

På vissa återvinningsstationer för förpackningar pågår systematisk dumpning av hushålls- och grovavfall från konsumenter och småföretag. Förpackningsinsamlingens kontrakterade entreprenörer tvingas dagligen städa och forsla bort diverse avfall, t ex tv-apparater, kylskåp, latrintunnor, soffor, djurkadaver och säckar/påsar med hushållsavfall. Nedskräpningen kostar runt 50 miljoner kronor varje år.

Spaningen ger resultat

I årets Sifoundersökning säger endast 31 % att återvinningsstationen ofta är nedskräpad. Motsvarande siffra från 1999 var 51 %.

68 % anser att det är bra att Förpackningsinsamlingen använder sig av sopspanare i sitt arbete för att få renare återvinningsstationer. Endast 12 % anser att det är dåligt.

Kvalitetsförbättrande åtgärder

Utöver spaningsarbetet har Förpackningsinsamlingen genomfört en rad kvalitetsförbättringar för att komma tillrätta med nedskräpningen. Exempel på detta är att en sk nivåvakt utvecklats. Nivåvakten är en sändare som genom SMS larmar entreprenörerna när behållarna behöver tömmas. Nivåvakten har eller kommer inom kort att placeras på ca 3 000 behållare för pappersförpackningar.

Tillsynen av återvinningsstationerna har dessutom förbättrats genom att de i högre grad placeras vid köpcentra och bensinstationer. En helt ny behållartyp med bättre inkasthål har tagits fram som underlättar för konsumenten och minskar risken för att t ex stora metallburkar och plastdunkar lämnas utanför. Många befintliga inkasthål på gamla behållare byggs också om.

Vad säger lagen?

I miljöbalken finns bestämmelser som säger att ingen får skräpa ned utomhus på en plats som allmänheten har tillträde till. Nedskräpning på en återvinningsstation faller under denna bestämmelse och den som gör sig skyldig till överträdelse kan straffas med böter eller fängelse i högst ett år. Det hittills högsta utdömda straffet är 70 dagsböter efter en dom i Göta hovrätt. Förutom Förpackningsinsamlingen har flera enskilda kommuner gjort anmälningar.

Spaningsarbetet

Spaning vid återvinningsstationerna inleddes på försök under våren 2001. Eftersom nedskräpningen minskade, utökades spaningsarbetet. Fram t o m juni 2004 har spaning bedrivits i 68 kommuner.

Exempel på arbetssätt är t ex att fotografera misstänkta individer och registreringsskyltar på bilar. Spanarna genomsöker även de sopor som lämnats på marken för att hitta adresser eller annat som kan identifiera nedskräparen. När identiteten är fastslagen lämnar spanarna in en polisanmälan med bevismaterial.

Eftersom Förpackningsinsamlingen är mycket angelägen om att övervakningen sker på ett rättssäkert och objektivt sätt har pensionerade och mycket erfarna poliser anlitats som spaningspersonal. Underlagen till polisanmälningarna granskas dessutom av en fd överåklagare.

En stor del av spanarnas arbete utgörs av brottsförebyggande insatser. Det kan t ex handla om att bistå enskilda människor som kommer till återvinningsstationen med råd om hur förpackningarna ska sorteras.

I följande kommuner har spaning bedrivits och polisanmälningar gjorts t o m juni 2004:

Arboga: 11
Arvika: 7
Askersund
Berg
Bjuv: 2
Borlänge
Danderyd: 2
Eskilstuna: 6
Falun
Grums: 1
Gävle
Göteborg: 37
Helsingborg: 15
Hofors
Härryda
Järfälla
Jönköping Karlstad: 27
Kil: 3
Knivsta: 1
Kramfors: 1
Kristianstad: 22
Kristinehamn
Kungsbacka: 2
Köping: 3
Lerum: 4
Lindesberg: 3
Linköping: 3
Lomma: 1
Lund: 1
Ludvika
Malmö: 79
Mark
Nacka: 8
Nora: 4
Nordmaling
Norrköping: 16
Norrtälje: 3
Nyköping
Ockelbo
Partille: 5

Piteå: 3
Sandviken
Simrishamn: 12
Sjöbo: 5
Skellefteå
Skurup: 17
Skövde: 19
Stockholm: 18
Strömsund
Sundbyberg: 1 Sundsvall
Säffle: 3
Södertälje
Tierp
Tomelilla: 20
Trollhättan: 1
Uddevalla: 3
Upplands-Bro: 1
Uppsala: 2
Vellinge: 13
Vänersborg: 7
Värmdö: 4
Växjö: 5
Ystad: 6
Älvkarleby
Örebro: 1
Örnsköldsvik

Totalt har 408 polisanmälningar gjorts, varav 115 under första halvåret 2004. Anmälningarna har lett till 7 domar i tingsrätten, samt 36 strafförelägganden. Samtliga domar och strafförelägganden har medfört dagsböter.

Framtiden

Under hösten 2004 kommer Förpackningsinsamlingens spaningsarbete att fortsätta i ungefär samma omfattning som hittills. Däremot kommer en del av kommunerna att bytas ut, eftersom spaningen ska bedrivas på de platser där nedskräpningen är som störst.

För ytterligare information

Ulla Krohn, projektledare för repressiva åtgärder, Förpackningsinsamlingen
tel 08-566 144 04, mobil 070-431 44 04

Mer bakgrundsinformation finns här på webbplats under "Pressinfo".

Till TV-redaktioner:

Observera att filmmaterial om sopspaning finns tillgängligt på tidigare utsänd videokassett.

Till övriga redaktioner:

Observera att bildmaterial finns tillgängligt på webbplatsen, bildbank>>